

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz

Evidenční číslo: 10428/2013
Registrační číslo (uvádějte vždy v korespondenci): 68/SU/2013

Nález

Finanční arbitř příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 30. 1. 2013 podle § 8 zákona o finančním arbitrovi ve věci návrhu ■ (dále též „Navrhovatel“), proti instituci, MSC MONEY SERVICE CORPORATION, a. s., IČO 28574010, se sídlem Hybešova 200/6, 779 00 Olomouc - Hodolany, zapsané v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Ostravě, oddíl B, vložka 10091 (dále též „Instituce“), vedeném podle § 24 zákona o finančním arbitrovi podle tohoto zákona s přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o vrácení částky ve výši 6.500,-Kč, takto:

- I. **Instituce, MSC MONEY SERVICE CORPORATION, a. s., IČO 28574010, se sídlem Hybešova 200/6, 779 00 Olomouc – Hodolany, je povinna navrhovateli, ■, zaplatit částku 6.500,- Kč (slovy: šest tisíc pět set korun českých), a to ve lhůtě 3 dnů ode dne právní moci tohoto nálezu.**
- II. **Instituce, MSC MONEY SERVICE CORPORATION, a. s., je podle § 17a zákona o finančním arbitrovi povinna zaplatit sankci ve výši 15.000 Kč (slovy patnáct tisíc korun českých), protože arbitř v nálezu vyhovuje návrhu navrhovatele, ■. Sankci je instituce, MSC MONEY SERVICE CORPORATION, a. s., povinna uhradit ve lhůtě do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto nálezu na účet Kanceláře finančního arbitra vedený u České národní banky, č. 19-3520001/0710, var. symbol 682013, konst. symbol 558.**

O d ů v o d n ě n í :

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Návrh na zahájení řízení před finančním arbitrem ze dne 29. 1. 2013, evid. č. 643/2013, podal Navrhovatel společně se svou manželkou ■.

Finanční arbitř s ohledem na vyjádření stran sporu a předloženou smluvní dokumentaci dospěl k závěru, že stranou sporu je pouze Navrhovatel nikoliv ■, neboť ■ není účastníkem smluvních vztahů uzavřených mezi Navrhovatelem a Institucí, jejichž plnění je předmětem sporu, a tedy ani

nemůže být ani aktivně legitimovaným účastníkem takového sporu a vydal o tom usnesení ve smyslu § 28 správního řádu.

Navrhovatel se domáhá vrácení peněžní částky ve výši 6.500,- Kč, kterou uhradil Instituci jako zálohu za uzavření smlouvy o úvěru, který mu Instituce neposkytla.

Finanční arbitr z předložených podkladů zjistil, že Navrhovatel uzavřel s Institucí prostřednictvím Veroniky Bulvové, IČO 76345475, místem podnikání Slunečná 547/3, 779 00 Olomouc (dále jen „Finanční konzultantka“), dne 23. 11. 2012 Smlouvu o konzultaci, jejímž předmětem byl podle bodu b. Povinných informací Smlouvy o konzultaci závazek Instituce spočívající v „*podání informací o správném úvěrování, vysvětlení podstaty zákona o spotřebitelském úvěru a informací o ochraně spotřebitele, zhodnocení finanční situace klienta finančním konzultantem.*“ V bodě c. Povinných informací Smlouvy o konzultaci si smluvní strany sjednaly, že „*[c]eny za poskytnutí služeb podle Smlouvy jsou celkem 6.500,- Kč s DPH bez dalších poplatků, daní nebo jiných plateb*“, kdy tyto ceny jsou podle bodu d. „*splatné v hotovosti při plnění podmínek Smlouvy ...*“ (dále jen „Smlouva o konzultaci“).

Finanční arbitr dále zjistil, že téhož dne, tj. 23. 11. 2012, Navrhovatel označený jako zájemce s Institucí označenou jako poskytovatel, zastoupenou Finanční konzultantkou, uzavřel Klientskou smlouvu č. ■■■, v níž mimo jiné vyjádřil svůj zájem o získání půjčky ve výši 80.000,- Kč (dále jen „Klientská smlouva“). Předmětem Klientské smlouvy je podle odstavce 3 závazek Instituce, že „*posoudí podle vlastních pravidel a postupů s ohledem na údaje, které zájemce v této smlouvě a v dalších dokumentech uvedl, a sám se rozhodne, zejména s ohledem na zákon o spotřebitelském úvěru, zda zájemci půjčku poskytne, či nikoliv*“, přičemž tuto činnost se zavázala podle odstavce 14 vykonat bezplatně.

Pro úplnost finanční arbitr dodává, že pro případné řešení sporu ze Smlouvy o konzultaci a Klientské smlouvy si Navrhovatel s Institucí sjednali rozhodčí smlouvu (dále jen „Rozhodčí smlouva“), kde je v prvním odstavci uvedeno, že „*Smluvní strany se výslovně dohodly, že veškeré spory vznikající ze Smlouvy o konzultaci uzavřené dne 26. 11. 2012 po telefonu, anebo Klientské smlouvy ■■■, a v souvislosti s nimi, budou projednávány a rozhodovány s vyloučením pravomoci obecných soudů v rozhodčím řízení...*“.

Finanční arbitr je mimo jiné příslušný k rozhodování sporů mezi věřitelem nebo zprostředkovatelem a spotřebitelem při nabízení, poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru podle § 1 písm. c) ve spojení s § 3 odst. 1 a 2 zákona o finančním arbitrovi, jestliže k rozhodování tohoto sporu je podle § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

Pro účely tohoto řízení finanční arbitr vyloučil, že by se mohlo jednat o spor mezi poskytovatelem a uživatelem při poskytování platebních služeb, spor mezi vydavatelem elektronických peněz a držitelem nebo spor z kolektivního investování ve smyslu § 1 písm. a), b) nebo d) zákona o finančním arbitrovi.

Podle § 1 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“) se spotřebitelským úvěrem rozumí „*odložená platba, půjčka, úvěr nebo jiná obdobná finanční služba poskytovaná nebo přislíbená spotřebiteli věřitelem, nebo zprostředkovatelem*“. Finanční arbitr je pak příslušný k řešení sporů vzniklých při nabízení, poskytování nebo zprostředkování spotřebitelských úvěrů, pokud se na tyto spotřebitelské úvěry

vztahuje zákon o spotřebitelském úvěru nebo předcházející právní úprava, tj. zákon č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb. (dále jen „zákon 321/2001 Sb.“).

Instituce je obchodní společností, která je držitelem živnostenského oprávnění s předmětem podnikání „Poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru“, s datem vzniku oprávnění 3. 1. 2011, na dobu neurčitou, na jehož základě byla při splnění dalších podmínek v souladu se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, oprávněna v době uzavření smluvních vztahů poskytovat a zprostředkovat spotřebitelské úvěry. Instituce tedy může být institucí ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi.

Ze shromážděných podkladů finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatel vystupoval ve smluvních vztazích s Institucí jako fyzická osoba, která by jednala v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu povolání. Finanční arbitr považuje Navrhovatele za spotřebitele ve smyslu § 3 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi. Navrhovatel tedy může být navrhovatelem ve smyslu § 3 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi.

4. Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že žádal u Instituce o úvěr, který mu byl předběžně telefonicky schválen s tím, že smlouvu podepíše na osobní schůzce s pracovnící Instituce. Osobní schůzka se konala dne 23. 11. 2012 s Finanční konzultantkou. Z důvodu opatrnosti se Navrhovatel dotazoval na podrobnosti a postup poskytnutí úvěru. Finanční konzultantka, která po Navrhovateli požadovala původně 6.500,- Kč, se spokojila s částkou 3.500,- Kč s tím, že doplatek ve výši 3.000,- Kč Navrhovatel zašle až po obdržení úvěru. Finanční konzultantka měla současně Navrhovateli sdělit, že peníze obdrží do 24 hodin.

Navrhovatel dále uvádí, že po třech dnech obdržel dotazník, který následně vyplnil a současně s částkou 3.000,- Kč zaslal, neboť doplacení zálohy si Instituce dala jako podmínku, jinak případ nebude projednávat. Instituce si opakovaně vyžádala od Navrhovatele kopie materiálů, které byly podle Instituce nečitelné. Následně Navrhovatel obdržel další dotazník, který měla vyplnit jeho manželka, která se účastnila schůzky s Finanční konzultantkou a současně byla ochotna ručit za vrácení úvěru.

Navrhovatel konstatuje, že ve lhůtě 14 dnů od smlouvy odstoupil doporučeným dopisem ze dne 7. 12. 2012, přičemž dne 31. 12. 2012 obdržel vyjádření od Instituce, že odstoupení akceptuje, ale zaplacenou částku Navrhovateli nevrátí.

Ke Smlouvě o konzultaci Navrhovatel podotýká, že byla uzavřena při osobním jednání, ovšem plnění mu nikdy nebylo poskytnuto. Ostatně ani Instituce sama si není vědoma, kdy k plnění mělo dojít. Navrhovatel odkazuje na rozpor mezi dnem uvedeným na Smlouvě o konzultaci a dnem uvedeným ve vyjádření Instituce k odstoupení Navrhovatele.

Navrhovatel je toho názoru, že Instituce jednala podle jeho názoru úmyslně proti dobrým mravům, když pravým smyslem a účelem uzavřených smluv zjevně nebylo nikdy poskytnout Navrhovateli úvěr, nýbrž pouze profitovat na poskytnutí údajné konzultace, jež nadto nebyla nikdy ani poskytnuta, a to zcela nepřiměřenou cenu.

K dotazu finančního arbitra, zda v souvislosti s uzavřením Smlouvy o konzultaci a Klientské smlouvy Finanční konzultantka s Navrhovatelem vyplnila osobní dotazník, resp. zda tento dotazník obdržel, Navrhovatel doplnil, že si není vědom vyplňování jakéhokoliv osobního dotazníku. Při telefonickém hovoru se měla Finanční konzultantka pouze zeptat na výši příjmů a výdajů Navrhovatele. Na osobní schůzku měl Navrhovatel připraveny veškeré podklady, ovšem Finanční konzultantka je nepožadovala. Prohlášení žadatele Navrhovatel nedostal s tím, že jde o interní doklad pro Instituci.

Navrhovatel závěrem dodává, že „*celá tato konzultace a smlouva je podvod*“. Finanční konzultantka Navrhovatele mylně informovala o významu smluv stejně jako o poplatku.

6. Tvrzení Instituce

Instituce namítá nepřislusnost finančního arbitra k rozhodnutí o předmětu sporu s tím, že finanční arbitr není příslušný se Smlouvou o konzultaci zabývat, neboť nejde o službu při nabízení, poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru a plnění ze smlouvy o konzultaci není hodnocením bonity klienta ve smyslu § 9 zákona o spotřebitelském úvěru.

Ke sporu s Navrhovatelem Instituce uvádí, že dne 26. 11. 2012 uzavřela telefonicky prostřednictvím Finanční konzultantky s Navrhovatelem smlouvu o konzultaci. Téhož dne, tj. 26. 11. 2012 mu Finanční konzultantka na osobní schůzce poskytla plnění z této smlouvy a Navrhovatel jako cenu za poskytnutí této služby uhradil podle Smlouvy o konzultaci částku ve výši 6.500,- Kč. Instituce argumentuje, že Smlouva o konzultaci byla splněna oběma smluvními stranami. Ze Smlouvy o konzultaci bylo plněno na osobní schůzce Navrhovatele s finanční konzultantkou, nikoli prostřednictvím telefonu. Konzultace se odvíjí od skutečných finančních potřeb klienta.

Instituce dále tvrdí, že téhož dne, tj. 26. 11. 2012, uzavřela prostřednictvím Finanční konzultantky s Navrhovatelem Klientskou smlouvu. Na základě této smlouvy Navrhovatel požádal o půjčku ve výši 80.000,- Kč. Předmětem smlouvy bylo posouzení žádosti o půjčku Navrhovatele s ohledem na údaje, které Navrhovatel uvedl v Klientské smlouvě a rozhodnutí, zda Navrhovateli půjčku poskytne či nikoliv. V souladu s touto smlouvou Instituce požadovala dopisem po Navrhovateli poskytnutí dalších dokladů, ze kterých by mohla posoudit schopnost Navrhovatele splácet s ohledem na zákon o spotřebitelském úvěru. Navrhovatel požadované doklady Instituci poskytl a Instituce se rozhodla, že mu půjčku neposkytne, neboť uvedl do Klientské smlouvy nepravdivé údaje, resp. zamlčel výši svých současných závazků, čímž porušil zákon o spotřebitelském úvěru, který stanoví povinnost dlužníka pravdivě informovat věřitele o svých závazcích. Instituce konstatuje, že Klientská smlouva byla naplněna ze strany Instituce, když současně dopisem ze dne 6. 12. 2012 sdělila, že jeho žádost byla zamítnuta.

Povinné informace ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru ke klientské smlouvě podle tvrzení Instituce klient obdrží formou složky, ve které mu zůstává klientská smlouva, rozhodčí smlouva a další dokumenty.

Instituce tvrdí, že nevlastní zvukové záznamy komunikace s Navrhovatelem a eviduje pouze několik telefonických hovorů Navrhovatele na call centrum Instituce a to ve dnech 28. 11. 2012, 29. 11. 2012, 30. 11. 2012, 3. 12. 2012, 4. 12. 2012 a 6. 12. 2012. Instituce rovněž uvádí, že uzavřením Smlouvy o konzultaci není podmíněno uzavření Klientské smlouvy a plnění ze

Smlouvy o konzultaci není hodnocení bonity klienta ve smyslu § 9 zákona o spotřebitelském úvěru.

K výzvě finančního arbitra co do předložení originálu osobního dotazníku Instituce uvádí, že *„nemůže předložit finančnímu arbitrovi Osobní dotazník, neboť jeho souhlas klienta na zpracování a uchování osobních údajů z Osobního dotazníku je limitován 30 dny. Po této době jsou listiny s osobními údaji skartovány. Instituce pouze ponechává poslední stranu Osobního dotazníku s podpisem žadatele.“*

Instituce doplňuje, že za konzultační činnost na základě Smlouvy o konzultaci vybírá od svých klientů různé ceny s ohledem na rozdílnost služeb, které jsou klientům poskytovány, a to zejména v rozsahu získávání informací od klienta a jejich podrobnostech. V tomto ohledu vždy záleží na finančním konzultantovi, který konzultaci s klientem provádí.

Závěrem Instituce uvádí, že si je vědoma, kdy mělo dojít k plnění ze Smlouvy o konzultaci. Vyjádření Instituce na odstoupení Navrhovatele od Klientské smlouvy pouze obsahuje chybu v psaní, která byla následně dalším vysvětlujícím dopisem opravena.

8. Tvrzení Finanční konzultantky

Finanční konzultantka k věci uvádí, že dne 23. 11. 2012 uzavřela po telefonu s Navrhovatelem Smlouvu o konzultaci. Během rozhovoru Navrhovateli vysvětlila podmínky Smlouvy o konzultaci, se kterými klient (rozuměj Navrhovatel) souhlasil. Navrhovateli nabídla jako vhodnou konzultaci B za cenu 6.500,- Kč. Současně v rámci telefonického rozhovoru Navrhovatel žádal o poskytnutí půjčky. Jediná schůzka byla dohodnuta na stejný den v Brně. Přesnou podobu schůzky si Finanční konzultantka nevybavuje a výpisy z hovorů ani záznamy telefonických hovorů s Navrhovatelem Finanční konzultantka nemá k dispozici.

Finanční konzultantka dále vysvětluje, že je na Smlouvě o konzultaci a Klientské smlouvě uvedeno jiné datum, tj. 26. 11. 2012, protože Navrhovatel na osobní schůzku, na které mu Finanční konzultantka poskytla splnění ze Smlouvy o konzultaci a vyhodnotila možnost uzavřít i Klientskou smlouvu, nepřinesl dostatečné množství finančních prostředků a byl schopen Finanční konzultantce uhradit pouze částku 3.500,- Kč. Finanční konzultantka se s Navrhovatelem dohodla, že Navrhovatel jí zbylou část odměny ve výši 3.000,- Kč zašle hned následujícího dne na bankovní účet a po obdržení zbylé částky Finanční konzultantka doplní na Smlouvu o konzultaci a Klientskou smlouvu datum pozdější. Podle tvrzení Finanční konzultantky zbylý obnos obdržela dne 26. 11. 2012 a toto datum také následně doplnila do obou smluv. Následně Finanční konzultantka zaslala Navrhovateli jeho část smluv a ostatní zaslala na Instituci.

Finanční konzultantka dále obecně konstatuje, že klient nemá povinnost uzavřít smlouvu o konzultaci a může uzavřít i klientskou smlouvu bez smlouvy o konzultaci.

Cena za plnění ze Smlouvy o konzultaci se podle tvrzení Finanční konzultantky skládá ze dvou částí. Jedna je určena pro Instituci a druhá je odměnou pro Finančního konzultanta, kterou si ponechává. Z tohoto důvodu je doklad o zaplacení rozdělen na dvě části, kdy jednu část si ponechá Finanční konzultantka a druhou zasílá Instituci. Navrhovatel pak má obdržet doklad o zaplacení celé částky.

Finanční konzultantka obecně k průběhu schůzky doplňuje, že přesnou podobu schůzky si nevybavuje, ale obvykle při konzultaci B trvá jednu až dvě hodiny. Finanční konzultantka se klientovi nejdříve představí, předloží pověření od Instituce, ověří si jeho osobní údaje a vysvětlí klientovi podmínky smlouvy o konzultaci. Při konzultacích používá brožuru „Základní zásady zodpovědného úvěrování“ jako osnovu školení pro klienta, zjišťuje jeho majetkové poměry, které následně zapisuje do Osobního dotazníku, a odpovídá na dotazy klienta.

K dotazu finančního arbitra, zda Finanční konzultantka vypracovala s Navrhovatelem Osobní dotazník, jako doklad o plnění ze Smlouvy o konzultaci a zda bylo tohoto osobního dotazníku či informací z něho získaných dále použito pro účely Klientské smlouvy, se Finanční konzultantka nevyjádřila, pouze uvedla jako součást obecné informace, že s klienty je Osobní dotazník vyplňován a zapisují se do něj údaje sdělené klientem. Osobní dotazník ani jeho kopii si finanční konzultantka neponechává. Vyhotovený Osobní dotazník zasílá spolu se smluvní dokumentací Instituci. Informace z Osobního dotazníku nejsou (kromě výše příjmů a závazků) použity v klientské smlouvě.

9. Dokazování a hodnocení důkazů

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy. Podle § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi není vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy; při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné důkazy. Finanční arbitr všechny navržené a jím shromážděné důkazy provedl, když hodnotil každý důkaz jednotlivě a všechny v jejich vzájemné souvislosti, a uvážil o nich takto.

Finanční arbitr pro účely tohoto řízení vzal z vyjádření Navrhovatele a Finanční konzultantky stejně jako z dokladu o zaplacení částí odměny ve výši 3.500,- Kč za prokázané, že Navrhovatel a Instituce uzavřeli prostřednictvím Finanční konzultantky dne 23. 11. 2012 Smlouvu o konzultaci a Klientskou smlouvu. Součástí Smlouvy o konzultaci je potvrzení o zaplacení částky ve výši 6.500,- Kč jako plnění z této smlouvy uzavřené prostřednictvím telefonu, ve kterém je uvedeno, že „[k]lient podpisem tohoto potvrzení dává souhlas, aby s plněním z výše uvedené Smlouvy o konzultaci bylo započato ve smyslu § 53 odst. 8 písm. a) občanského zákoníku, před uplynutím lhůty 14 dnů od převzetí plnění ze strany klienta. Dokladem o splnění bude Osobní dotazník.“

Ani jedna ze stran sporu vyplněný Osobní dotazník nepředložila. Instituce finančnímu arbitrovi doložila dokument, který označuje jako poslední stranu Osobního dotazníku. Předložený jednostránkový dokument je označen jako „*PROHLÁŠENÍ ŽADATELE / SPOLUŽADATELE*“ a jeho obsahem je prohlášení žadatele a spolužadatele o udělení souhlasu se zpracováním osobních údajů za účelem získání údajů o bonitě, důvěryhodnosti a platební morálce a dále prohlášení týkající se pravdivosti uvedených údajů, seznámení s finanční situací a obdržení informací. Instituce k nemožnosti předložit celý Osobní dotazník argumentuje ve svém vyjádření evid. č. 1864/2013 ze dne 1. 3. 2013, že „...nemůže předložit finančnímu arbitrovi Osobní dotazník, neboť jeho souhlas klienta (rozuměj Navrhovatele) na zpracování a uchování osobních údajů z Osobního dotazníku je limitován 30 dny. Po této době jsou listiny s osobními údaji skartovány. Instituce pouze ponechává poslední stranu Osobního dotazníku s podpisem žadatele“.

Instituce současně předložila prázdný formulář Osobního dotazníku, ze kterého finanční arbitr zjistil, že slouží k získání informací o základních údajích žadatele a spolužadatele (jméno, státní občanství, rodinný stav, bydlení, dosažené vzdělání či sociální zařazení), o příjmu žadatele a spolužadatele (zaměstnání, čistý měsíční příjem, srážky ze mzdy, předmětu podnikání nebo ostatních příjmech), o závazcích žadatele a spolužadatele (výživné, měsíční bankovní a nebankovní závazky) nebo o požadované výši úvěru včetně uvedení částky, kde je uvedeno „[č]ástka úvěru nebo půjčky, o které by chtěl žadatel nebo žadatel a spolužadatel požádat“.

Otázce zjišťování informací o klientovi se dále věnuje odstavec 3. Klientské smlouvy, kde je uvedeno, že „[p]oskytovatel (rozuměj Instituce) je oprávněn na základě této Klientské smlouvy za účelem uzavření smlouvy o půjčce požadovat po zájemci o uzavření smlouvy o půjčce dokumenty, ze kterých poskytovatel posoudí podle vlastních pravidel a postupů s ohledem na údaje, které zájemce v této smlouvě a v dalších dokumentech uvedl a sám se rozhodne, zejména s ohledem na zákon o spotřebitelském úvěru, zda zájemci půjčku poskytne, či nikoliv. Jde především o informace o majetkových a výdělečných poměrech zájemce, o požadované výši půjčky, možnosti splácení, možnosti případného ručení, možnosti poskytnutí zástavy, o vlastnictví k věcem movitým či nemovitým, o existenci dalších závazků zájemce vůči jiným věřitelům apod.“ V návaznosti pak podle odstavce 4. „[o] výsledku posouzení žádosti je povinen zájemce vyrozumět poskytovatel“.

K informacím o klientovi podle odstavce 3 se dále vztahuje odstavec 12 Klientské smlouvy, kde zájemce s odkazem na zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, prohlašuje, že uděluje Instituci výslovný souhlas „ke zpracování jeho osobních údajů získaných i z Osobního dotazníku za účelem poskytnutí půjčky správcem, získání údajů o bonitě, důvěryhodnosti a platební morálce, pořizování kopií osobních dokladů, vyhotovení návrhu na uzavření smlouvy o půjčce.“

Podle odstavce 14. Klientské smlouvy pak uzavřením „vzniká zájemci nárok na plnění. Smluvní strany se dohodly, že předmět této smlouvy splní poskytovatel bezplatně“.

Skutečnost, že Smlouva o konzultaci a Klientská smlouva byly stranami sporu uzavřeny na samostatném listu nelze podle názoru finančního arbitra s přihlédnutím k okolnostem jejich uzavření a plnění ze smluv vnímat tak, že by mezi nimi nebyla žádná souvislost. Naopak, vzájemná souvislost těchto smluv je nejenom časová a místní, když oba smluvní vztahy jsou spojeny zejména co do jejich předmětu. Při zkoumání obsahu závazků smluvních stran, jak bude dále rozvedeno v tomto nálezu, pak finanční arbitr dospěl k závěru, že shora uvedené smlouvy byly uzavřeny za účelem získání, resp. poskytnutí, popř. zprostředkování spotřebitelského úvěru.

Finanční arbitr dovozuje, s ohledem na výše zmíněná ustanovení a přílohy Smlouvy o konzultaci a Klientské smlouvy, jejich obsahovou a časovou souvislost, nesrozumitelnost a vzájemná práva a povinnosti z nich vyplývající a pro průměrného spotřebitele obtížně rozeznatelná, že pokud měly být ze strany Navrhovatele poskytnuty informace o jeho bonitě, platební morálce, závazcích, vlastnictví movitých a nemovitých věcí a zaplacení úplaty ve výši 6.500,- Kč a povinnosti Instituce vyžádat si potřebné dokumenty, poskytnout a sdělit informace přímo či nepřímou související se spotřebitelským úvěrem a zhodnocení bonity klienta, lze se důvodně domnívat, že pro Navrhovatele tvořila veškerá smluvní ujednání jeden celek, jehož cílem bylo získání finančních prostředků od Instituce.

Shora uvedené smluvní vztahy a to především Smlouva o konzultaci, která v záhlaví obsahuje označení „povinné informace“, byly podle názoru finančního arbitra způsobilé v Navrhovateli

vzbudit dojem, že zjištění či poskytnutí takových informací bylo nezbytným zákonným či smluvním předpokladem pro poskytnutí peněžních prostředků ze strany Instituce. Navrhovatel, jako průměrný spotřebitel, je podepsal, i vzhledem k blízké časové souvislosti, v domněnku a pouze za účelem získání spotřebitelského úvěru. Ačkoliv si je finanční arbitr vědom, že rozhodným ukazatelem je hledisko průměrného spotřebitele a nikoliv schopnost či neschopnost konkrétního jedince porozumět obsahu smlouvy, pro úplnost dodává, že jeho závěr, že Navrhovatel kompletní smluvní dokumentaci vnímal jako žádost o poskytnutí úvěru a úplatu ve výši 6.500,- Kč jako úplatu za posouzení této žádosti, dokládá i skutečnost, že Navrhovatel odstoupil dopisem ze dne 7. 12. 2012 od Klientské smlouvy s tím, že mu Finanční konzultantka jako osoba jednající za Instituci sdělila nepravdivé informace, že jde o smlouvu o půjčce a současně žádá o vrácení poplatku za vyřízení půjčky ve výši 6.500,- Kč.

Závěru finančního arbitra svědčí i vyjádření Finanční konzultantky ohledně postupu při uzavírání výše zmíněných smluv. Lze si totiž jen těžko představit, že by Navrhovatel (po té co mu bylo dne 23. 11. 2012 na osobní schůzce plněno ze Smlouvy o konzultaci) k pozdějšímu datu tj. k 26. 11. 2012 (kdy mu byly doručeny podklady ke Klientské smlouvě, resp. žádost o doklady v souvislosti s poskytnutím půjčky), doplácel za poskytnutí placené finančně-právní konzultace částku 3.000,- Kč, aby se vzápětí domáhal této částky zpět z důvodu, že mu nebyla poskytnuta půjčka, resp. by částku 3.000,- Kč vůbec doplácel.

Finanční arbitr současně k vyjádření Finanční konzultantky stejně jako Instituce dodává, že pokud byla Smlouva o konzultaci uzavřena po telefonu dne 23. 11. 2012 a současně tohoto dne bylo ze Smlouvy o konzultaci plněno, přičemž Navrhovatel stejně jako Finanční konzultantka tohoto dne Smlouvu o konzultaci a Klientskou smlouvu podepsali, není možné vztahovat den uzavření Smlouvy o konzultaci a Klientské smlouvy ke dni 26. 11. 2012 pouze z důvodu pozdějšího plnění ze strany Navrhovatele. Ze stejného důvodu, pokud by výše zmíněné smlouvy spolu nesouvisely, nebyl důvod vázat doplacení odměny ze Smlouvy o konzultaci na uzavření Klientské smlouvy, která mohla být uzavřena samostatně. Navrhovatel mohl znění Klientské smlouvy obdržet na osobní schůzce s Finanční konzultantkou a datum uzavření by bylo zcela nezávislé na datu uzavření Smlouvy o konzultaci. Finanční arbitr je tedy s ohledem na výše uvedené, resp. postup Finanční konzultantky toho názoru, že uzavření Smlouvy o konzultaci bylo vázáno na uzavření Klientské smlouvy.

Finanční arbitr podrobil zkoumání vyjádření Finanční konzultantky, které porovnal s vyjádřeními finančních konzultantů v jiných řízeních vedených proti Instituci. Finanční arbitr zjistil a na okraj poznamenává, že formulace a slova užitá Finanční konzultantkou jsou v odpovědích na zásadní otázky (ohledně významu Smlouvy o konzultaci a Klientské smlouvy) finančního arbitra totožné.

Finanční arbitr je toho názoru, že Instituce vystupovala v posuzovaném smluvním vztahu v pozici věřitele při nabízení spotřebitelského úvěru, a proto současně finanční arbitr konstatuje, že spor mezi Institucí a Navrhovatelem je sporem mezi věřitelem jako poskytovatelem spotřebitelského úvěru a spotřebitelem, který je podle § 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi příslušný rozhodovat.

Finanční arbitr má za prokázané, že Navrhovatel zaplatil Instituci částku ve výši 6.500,- Kč (na kterou Finanční konzultantka Navrhovateli vydala potvrzení) podle bodu c. Smlouvy o konzultaci, ve kterém je uvedeno, že „[c]eny za poskytnutí služeb podle Smlouvy jsou celkem 6.500,- Kč s DPH bez dalších daní nebo jiných plateb“.

Finanční arbitr má dále za prokázané, že Smlouvu o konzultaci a Klientskou smlouvu uzavřel Navrhovatel s Institucí prostřednictvím Finanční konzultantky. Finanční arbitr zjistil, že Instituce jako poskytovatel a Finanční konzultantka dne 11. 5. 2012 uzavřely smlouvu o poskytování služeb (dále jen „Smlouva o poskytování služeb“); podle čl. II. této smlouvy je Finanční konzultantka oprávněna uzavírat Smlouvy o konzultaci a Klientské smlouvy na základě plné moci udělené v článku V. této smlouvy. Podle článku III. odstavce 1. Smlouvy o poskytování služeb vzniká Finanční konzultantce nárok na odměnu ve chvíli, kdy splní podmínky stanovené v tomto ustanovení, konkrétně *„uzavře s klientem Smlouvu o konzultaci, klient zaplatí cenu za poskytování služeb dle Smlouvy o konzultaci, finanční konzultant zaregistruje správně do systému poskytovatele Klientskou smlouvu, byla-li uzavřena, finanční konzultant předá poskytovateli část ceny za poskytnuté služby, která mu je dle této Smlouvy určena a finanční konzultant předá poskytovateli správně a úplně vyplněné originály dokumentů ke Smlouvě o konzultaci a originál Klientské smlouvy, byla-li uzavřena“*. Podle odstavce 2. pak Finanční konzultantka nemá nárok na odměnu, pokud nejsou splněny všechny podmínky podle odstavce 1. tohoto článku. Finanční arbitr z výše uvedeného tedy dovozuje, že nezbytným předpokladem pro zajištění odměny je vždy uzavření Smlouvy o konzultaci. Za uzavření pouze Klientské smlouvy by Finanční konzultantce nevznikl nárok na jakoukoli odměnu.

Klientskou smlouvu i Smlouvu o konzultaci uzavřely strany sporu jako smlouvu innominátní/nepojmenovanou ve smyslu § 51 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“). Současně se jedná o občanskoprávní vztah, na který se uplatní zvláštní ustanovení o spotřebitelských smlouvách podle § 51a a násl. občanského zákoníku, neboť jak bylo uvedeno shora, Navrhovatel ve smluvních vztazích s Institucí nejednal v rámci své podnikatelské činnosti.

V Klientské smlouvě je pak Navrhovatel označen jako zájemce a Instituce podle odstavce 1. jako poskytovatel. Nedílnou součástí Klientské smlouvy podle odstavce 16. tvoří příloha: *Podmínky a informace o podmínkách poskytování půjček – GENIUS podle přílohy č. 2 k zákonu 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru* (dále jen „Podmínky GENIUS“). V této příloze se Instituce označuje nejen jako věřitel, ale také jako zprostředkovatel spotřebitelského úvěru, což ostatně vyplývá z odstavce 11. Klientské smlouvy, podle kterého *„[z]ájemce je srozuměn a souhlasí s tím, že může být v souvislosti s uzavřením této Klientské smlouvy osloven třetí osobou s nabídkou na uzavření smlouvy o půjčce.“* Prostřednictvím těchto podmínek Instituce poskytuje klientovi předsmluvní informace ve smyslu § 5 zákona o spotřebitelském úvěru.

Finanční arbitr dovozuje, že z hlediska vzájemných práv a povinností z Klientské smlouvy vyplývajících bylo povinností Navrhovatele poskytnout součinnost, resp. doklady požadované Institucí, což dokládá odstavec 5. Klientské smlouvy, podle kterého *„[z]ájemce je povinen poskytnout na základě této smlouvy poskytovateli součinnost k doplnění dalších nebo chybějících údajů, aby poskytovatel mohl řádně s odbornou péčí posoudit schopnost zájemce splácet půjčku...“* a právo na to, aby jeho žádost byla posouzena, které je vyjádřeno v odstavci 14., kdy *„[u]zavřením této smlouvy vzniká zájemci nárok na plnění“*.

Právem Instituce podle odstavce 3. Klientské smlouvy pak bylo požadovat po Navrhovateli doklady k získání informací o Navrhovateli a povinností, která taktéž vyplývá z tohoto odstavce, zhodnotit žádost Navrhovatele podle vlastních pravidel a postupů a sama se rozhodnout, zda spotřebitelský úvěr poskytne, resp. podle odstavců 6. a 11. poskytne v jiné výši či pouze zprostředkuje úvěr, přičemž Instituce se tuto činnost zavázala vykonat podle odstavce 14. bezplatně.

Finanční arbitr je toho názoru, že Navrhovateli nevznikají z Klientské smlouvy, která je podle odstavce 14. bezúplatná, fakticky žádná práva. Povinnost, ke které se Instituce bezplatně zavazuje, není ničím jiným, než činností, kterou nutně musí vykonat v rámci své podnikatelské činnosti při poskytování nebo zprostředkování spotřebitelských úvěrů, neboť jí takovou povinnost ukládá zákon (viz § 5 a § 9 zákona o spotřebitelském úvěru). Tuto skutečnost dokládá i odstavec 6. Klientské smlouvy, ve kterém je uvedeno, že „[ú]věr nebo půjčka nejsou produkty, na které vzniká zájemci jakýkoliv právní nárok. Totéž platí i o výši a způsobu poskytovaných prostředků“.

Ze shodných tvrzení stran sporu má finanční arbitr za prokazané, že Smlouva o konzultaci byla uzavřena prostřednictvím telefonu, tedy jedním z prostředků komunikace na dálku. Právní úprava uzavírání spotřebitelských smluv prostřednictvím prostředků komunikace na dálku je upravena v § 53 a násl. občanského zákoníku. Ustanovení § 53 odst. 4 občanského zákoníku ukládá povinnost poskytnout spotřebiteli s dostatečným předstihem informace uvedené pod písmeny a) až i). Dále pak v odst. 6 téhož ustanovení ukládá po uzavření smlouvy, nejpозději však před plněním, poskytnout spotřebiteli písemně informace uvedené pod písmeny a) až d).

Spotřebitel má podle § 53 odst. 7 občanského zákoníku možnost při uzavření smlouvy prostřednictvím komunikace na dálku od smlouvy odstoupit ve lhůtě 14 dnů. Současně pak odstavec 7. téhož ustanovení uvádí, že „[v] případě, že dodavatel nepředal spotřebiteli informace, které je povinen předat písemně nebo jiným obdobným způsobem podle ustanovení odstavců 4 a 6, činí tato lhůta pro odstoupení 3 měsíce od převzetí plnění. Jestliže však jsou informace řádně předány v jejím průběhu, dochází k ukončení tříměsíční lhůty a počíná od té doby běžet lhůta čtrnáctidenní“. Odstavec 8 téhož ustanovení pak upravuje případy, kde nelze od spotřebitelské smlouvy uzavřené prostřednictvím prostředků komunikace na dálku ve lhůtách a za podmínek podle odstavce 7 odstoupit, kdy v písm. a) uvádí, že nelze odstoupit od smlouvy „na poskytování služeb, jestliže s jejich plněním bylo s jeho souhlasem započato před uplynutím lhůty 14 dnů od převzetí plnění“.

Finanční arbitr konstatuje, že Instituce informovala Navrhovatele o lhůtách a podmínkách podle § 53 odst. 7 a 8 písm. a) v bodech g. a h. povinných informací Smlouvy o konzultaci. V bodě d. Smlouvy o konzultaci je pak uvedeno, že „[c]eny za poskytnutí služeb jsou splatné v hotovosti při plnění podmínek Smlouvy a klient obdrží od finančního konzultanta doklad o zaplacení uvedený pod těmito povinnými informacemi“.

Finanční arbitr je toho názoru, že s ohledem na způsob uzavření a znění Smlouvy o konzultaci neposkytla Instituce Navrhovateli v dostatečném předstihu informace podle § 53 odst. 4 občanského zákoníku a nebyla a ani nemohla být dána Navrhovateli lhůta 14 dnů pro odstoupení od smlouvy, neboť byly naplněny podmínky podle § 53 odst. 7 poslední věta ve spojení s § 53 odst. 8 písm. a) téhož zákona. Faktickým důsledkem pak bylo, že Navrhovatel neměl možnost se dostatečně seznámit s podmínkami uzavírané smlouvy, resp. zvážit, zda za těchto podmínek chce smlouvu skutečně uzavřít a zároveň po uzavření smlouvy již nemohl v zákonné lhůtě 14 dnů odstoupit, protože bylo ze Smlouvy o konzultaci na místě plněno.

Finanční arbitr uvádí, že z hlediska vzájemných práv a povinností ze Smlouvy o konzultaci vyplývá Instituci povinnost poskytnout Navrhovateli informace podle bodu b. této smlouvy. Navrhovateli pak vyplývá dle bodu c. a d. povinnost za poskytnutí těchto informací zaplatit úplatu ve výši 6.500,-Kč s DPH, a to v hotovosti.

Podkladem pro plnění předmětu ze Smlouvy o konzultaci má být dokument „*Obecné zásady zodpovědného úvěrování základy finanční gramotnosti*“, který měl Navrhovatel podle tvrzení Instituce obdržet a Osobní dotazník, jenž měl být s Navrhovatelem v rámci konzultace vyplněn a má sloužit jako osvědčení o tom, že bylo klientovi ze smlouvy plněno.

Finanční arbitr zkoumal obsah dokumentu „*Obecné zásady zodpovědného úvěrování základy finanční gramotnosti*“ a zjistil, že obsahuje informace o spotřebitelské smlouvě, ochraně spotřebitele a nekalých obchodních praktikách, neodvolatelném návrhu, finančním trhu, lichvě, zásadách hospodaření s finančními prostředky, zajištění závazků, exekuci nebo oddlužení (dále jen „*Brožura zásad úvěrování*“). Finanční arbitr je toho názoru, že název i obsah zcela neodpovídá předmětu plnění podle bodu b. Smlouvy o konzultaci a informace v něm obsažené jsou obecně známého charakteru, kterých si je z velké části vědom průměrný spotřebitel, nebo informace s předmětem plnění nesouvisející. Zhodnocení finanční situace klienta zcela chybí.

Zhodnocení finanční situace Navrhovatele, jako významná součást předmětu plnění ze Smlouvy o konzultaci, Instituce neprokázala, když ani jedna strana sporu nebyla schopna předložit vyplněný Osobní dotazník. Finanční arbitr tak podrobil zkoumání pouze prázdný formulář Osobního dotazníku předložený Institucí, a to s ohledem na informace, které jsou v něm požadovány.

V Osobním dotazníku je klient označován jako žadatel a jsou v něm zjišťovány kromě základních informací jako rodinný stav či sociální zařazení i informace o jeho příjmech a závazcích jako čistý měsíční příjem ze zaměstnání a ostatní příjmy, výživné nebo bankovní a nebankovní závazky. Totožné informace jsou zjišťovány i o případném spolužadateli. Na poslední straně Osobního dotazníku se pak zjišťují informace o celkové výši příjmů a závazků žadatele a spolužadatele a o požadované výši úvěru nebo půjčky. Žadatel popřípadě spolužadatel pak závěrem podepisuje prohlášení, ve kterém dává Instituci souhlas se zpracováním osobních údajů a prohlašuje, že všechny informace v něm jsou pravdivé a správně vyplněné. Současně pak žadatel prohlašuje, že byl seznámen se svou finanční situací, obdržel informace o správném úvěrování, podstatě zákona o spotřebitelském úvěru a obdržel informace o ochraně spotřebitele.

K osobnímu dotazníku jako dokladu o tom, že Finanční konzultantka zhodnotila finanční situaci Navrhovatele, finanční arbitr s ohledem na obsah zkoumaného formuláře a vyjádření Finanční konzultantky konstatuje, že pokud jsou obsahem pouze informace uvedené klientem (Navrhovatelem) resp., informace, které klient zná a je schopen je doplnit do Osobního dotazníku bez jakékoliv asistence, nemůže takto vyplněný dotazník hodnotit finanční situaci klienta, resp. naplnit předmět plnění uvedený v písmenu b. Smlouvy o konzultaci.

Finanční arbitr nemá za prokázané, že by Navrhovatel obdržel vyplněný Osobní dotazník, jako část plnění ze Smlouvy o konzultaci prokazující, že byla zhodnocena Navrhovatelova finanční situace. Z tvrzení Finanční konzultantky vyplývá, že obecně bývá součástí plnění ze smlouvy o konzultaci vyplnění osobního dotazníku a vyplněný osobní dotazník klienta spolu s ostatní dokumentací odesílá Instituci. O předání Navrhovateli tak, aby měl zhodnocenu svou finanční situaci a současně měl doklad osvědčující, zda a jakým způsobem byla jeho finanční situace zhodnocena, finanční konzultant nevedl ničeho.

S ohledem na výše uvedené finanční arbitr nemá za prokázané, že byl ze strany Instituce předmět Smlouvy o konzultaci naplněn a zároveň konstatuje, že Instituce získáváním a poskytováním

informací Navrhovateli podle předmětu smlouvy, pouze plnila povinnost, kterou jí zákon ukládá v souvislosti s poskytováním spotřebitelských úvěrů.

Finanční arbitr dále zkoumal stav, který vyplývá ze Smlouvy o konzultaci a Klientské smlouvy v jejich vzájemné souvislosti, a proto konstatuje následující.

Navrhovatel na základě výše uvedených smluv zaplatil Instituci úplatu, poskytl Finanční konzultantce osobní údaje, údaje o svých příjmech a závazcích, výši požadovaného úvěru a souhlasil se zpracováním těchto údajů Institucí. Současně obdržel informace přímo či nepřímo související s postavením spotřebitele, spotřebitelskými úvěry a hospodařením s finančními prostředky (vztahy vyplývající ze Smlouvy o konzultaci, popřípadě jejích příloh Brožury zásad úvěrování nebo Osobního dotazníku). Dále se Navrhovatel zavázal poskytnout Instituci veškeré potřebné dokumenty, kterých je potřeba pro poskytnutí úvěru a přijal povinné předmluvní informace podle § 5 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru (vztahy vyplývající z Klientské smlouvy a jejích příloh).

Instituce naproti tomu získala informace o Navrhovateli a požadované výši úvěru, aby mohla objektivně zhodnotit jeho úvěruschopnost popřípadě právo si od Navrhovatele vyžádat další dokumenty, poskytla Navrhovateli informace vyplývající z Brožury zásad úvěrování, splnila povinnost podle § 5 zákona o spotřebitelském úvěru, obdržela plnění a zavázala se zvážit, zda úvěr Navrhovateli poskytne či nikoliv.

Finanční arbitr s ohledem na výše uvedené tedy nemá pochyb o tom, že mezi Navrhovatelem a Institucí byly v souladu se zákonem provedeny úkony odpovídající činnosti spotřebitele a věřitele při poskytování spotřebitelských úvěrů.

Finanční arbitr se proto dále musel zabývat otázkou, zda Smlouva o konzultaci a Klientská smlouva byly platně sjednány, resp. zda Navrhovatel nejednal v takovém omylu, který by měl za následek neplatnost výše uvedených smluv.

Podle § 49a občanského zákoníku „*[p]rávní úkon je neplatný, jestliže jej jednající osoba učinila v omylu, vycházejícím ze skutečnosti, jež je pro jeho uskutečnění rozhodující, a osoba, které byl právní úkon učiněn, tento omyl vyvolala nebo o něm musela vědět. Právní úkon je rovněž neplatný, jestliže omyl byl touto osobou vyvolán úmyslně*“.

Jak již bylo uvedeno výše, finanční arbitr je toho názoru, že Navrhovatel chtěl s Institucí uzavřít úvěrovou smlouvu. S přihlédnutím k okolnostem, za kterých byly smluvní vztahy uzavřeny, a právům a povinnostem ze smluv vyplývajícím, nezbyvá finančnímu arbitrovi než konstatovat, že Navrhovatel se mylně domníval, že uzavření výše uvedených smluv, stejně tak jako poskytnutí potřebných informací a zaplacení úplaty, je nezbytným zákonným či smluvním předpokladem pro získání úvěru od Instituce.

Podle § 40a občanského zákoníku je neplatnost právního úkonu z důvodu omylu podle § 49a postavena na principu relativní neplatnosti, tudíž právní úkon se považuje za platný, dokud se ten, kdo je úkonem dotčen, neplatnosti nedovolá.

Dovolání se relativní neplatnosti je právním úkonem ve smyslu § 34 občanského zákoníku, který stanoví, že „*[p]rávní úkon je projev vůle směřující zejména ke vzniku, změně nebo zániku těch práv nebo povinností, které právní předpisy s takovým projevem spojují*“, u kterého není

rozhodující, jak účastník právní úkon nazve, ale k jakému projevu vůle ve skutečnosti právní úkon směřuje.

Finanční arbitr se ztotožňuje s názorem Nejvyššího soudu, který v rozsudku ze dne 20. 5. 2004, sp. zn. 32 Odo 722/2003, uveřejněném pod C 2883 v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, C. H. Beck, ročník 2007, konstatoval, že *„projev vůle, kterým se účastník relativní neplatnosti dovolává, musí vyjadřovat jak skutečnost, že jde o uplatnění relativní neplatnosti, tak i vadu právního úkonu, která v dané věci jeho relativní neplatnost způsobila. Přitom skutečnost, že účastník uplatňuje relativní neplatnost, vyplývá již z toho, že z jeho žalobního tvrzení se podává, že pro vadu právního úkonu, která má podle zákona za následek relativní neplatnost, nechce být účinky tohoto úkonu vázán“*. V posuzovaném případě soud konstatoval, že odstoupení žalobkyně od smlouvy je dovoláním se relativní neplatnosti, neboť žalobkyně tím projevila svou vůli nebýt do budoucna vázána smlouvou, kterou uzavřela, přičemž z žaloby bylo zřejmé, že žalobkyně nechce být předmětnou kupní smlouvou vázána právě proto, že ji uzavřela v omylu, když vycházela ze skutečnosti, že předmět koupě má vlastnosti, o nichž byla prodávajícím ujištěna, a poté zjistila, že jí nebyly o předmětu koupě sděleny pravdivé informace. Nejvyšší soud k věci dále uvádí, že *„ze souhrnu informací v žalobě musí vyplynout, o jaký právní poměr svůj nárok opírá, není však třeba, aby žalobce sám tento právní důvod v žalobě výslovně uváděl“*.

Navrhovatel v dopisu Instituci ze dne 7. 12. 2012 uvedl, že chce odstoupit od Klientské smlouvy z důvodu podání nepravdivých informací Finanční konzultantkou a současně žádá o vrácení poplatku ve výši 6.500,- Kč, protože mu půjčka nebyla poskytnuta. Finanční arbitr je tedy ve světle výše uvedeného rozhodnutí Nejvyššího soudu toho názoru, že Navrhovatel splnil svoji povinnost dovolat se vůči Instituci relativní neplatnosti podle § 40a občanského zákoníku, neboť z jeho právního úkonu jednoznačně vyplývá vůle nebýt dále smluvně vázán s Institucí stejně jako důvod omylu tedy, že byl mylně informován, že podpisem veškerých dokumentů uzavírá smlouvu o úvěru.

Finanční arbitr dále zkoumal, zda se ze strany Navrhovatele jednalo o omyl podstatný a omluvitelný ve smyslu § 49a občanského zákoníku, který má za následek neplatnost právního úkonu. Finanční arbitr opět sdílí právní názor Nejvyššího soudu, který ve svém rozsudku ze dne 19. prosince 2002, sp. zn. 30 Cdo 1251/2002, judikoval, že *„[o]myl je podstatný, jestliže jednájící osoba učinila právní úkon v omylu vycházejícím ze skutečnosti, jež je pro právní úkon rozhodující (tedy podstatná), a bez níž by k právnímu úkonu nedošlo, a dále osoba, které byl právní úkon určen, tento omyl vyvolala nebo o něm musela v době právního úkonu alespoň vědět. Podstatnou je pak taková skutečnost (resp. vlastnost věci), k níž úmysl jednájící osoby směřuje ve své podstatě a současně byl takovýto úmysl i ozřejměn“*.

Ustanovení § 49a obč. zák. pojednávající o omylu jednájící osoby však není možno vykládat tak, že na jeho základě je tato osoba, která se omylu pak dovolává, zbavena povinnosti podle okolností konkrétního případu sama si zajistit odpovídající míru objektivních informací o okolnostech, resp. skutečnostech, které má tato osoba za rozhodující pro uskutečnění zamýšleného právního úkonu. To se zvyrazňuje mimo jiné především též v případech, kdy jde např. o skutečnost (resp. skutečnosti) odborného charakteru, v níž jednájící osoba příslušné odborné znalosti nemá. Zanedbání požadavku okolnostem přiměřené péče jednájící osoby zajistit si okolnostem odpovídající objektivní informace pro posouzení existence předpokladů, které jsou pro ni z hlediska uvažovaného právního úkonu významné (resp. rozhodné), proto je způsobitelné zpochybnit možnost účinně se pak ve smyslu ustanovení § 49a o. z. dovolat tímto počínáním ovlivněného omylu.

V takovémto případě je proto třeba v případě, že se jedná o osobu omylu ve smyslu ustanovení § 49a obč. zák. dovolává podle ustanovení § 40a téhož zákona, uvážit, zda se zde jedná o omyl tzv. omluvitelný či naopak o omyl neomluvitelný.

O omluvitelný omyl, kterým je pravidelně omyl jednatelů osoby týkající se skutkových okolností (error facti), pak nepochybně nejde, byl-li omyl jednatelů osoby zaviněn její nedbalostí při využití možnosti ověřit si skutečnosti rozhodné pro uskutečnění zamýšleného právního úkonu. Tj. jinak řečeno, o omyl, který lze omluvit, nepůjde tehdy, měla-li jednatel, a omylu se pak dovolávající osoba, možnost se takovému omylu vyhnout vlastní pečlivostí při seznání skutečností pro uskutečnění právního úkonu rozhodujících. Nelze totiž akceptovat možnost, že by se bylo lze účinně dovolat neplatnosti pro omyl podle ustanovení § 49a obč. zák. za situace, kdy by omylu se dovolávající osoba zanedbala pro ni ve věci objektivně existující možnost přesvědčit se o pravém stavu věci, a bez příčiny se ve svém úsudku nechala mylně ovlivnit případnými dojmy, náznaky řešení, resp. hypotézami o vlastnostech předmětu zamýšleného právního úkonu.“

Finanční arbitr ze všech provedených důkazních prostředků dospěl k závěru, že omyl Navrhovatele je bezpochyby omyl omluvitelný, neboť Navrhovatel se na základě informací poskytnutých Finanční konzultantkou důvodně domníval, že podepsání veškerých dokumentů resp., uzavření Smlouvy o konzultaci a Klientské smlouvy spolu se zaplacením úplaty bude mít za následek poskytnutí úvěru ze strany Instituce, kdy částku 6.500,- Kč považoval za zálohu na poskytnutí úvěru. Tato skutečnost vyplývá i z dopisu ze dne 7. 12. 2012, který adresoval Instituci. Finanční arbitr je přesvědčen, že Navrhovatel by výše zmíněné smlouvy nepodepsal, resp. neuzavřel a neuhradil zálohu, pokud by si nemyslel, že je to nezbytné pro získání úvěru. Dále pak finanční arbitr konstatuje mimo jiné i s ohledem na vyjádření Finanční konzultantky, že Instituce tento omyl svým jednáním vyvolala, a to okolnostmi, za kterých byly výše uvedené smlouvy uzavřeny i předmětem jejich plnění.

Finanční arbitr dále zkoumal, zda Navrhovatel vzhledem k okolnostem, za kterých byla Smlouva o konzultaci a Klientská smlouva uzavřena, vynaložil přiměřenou péči resp., zda Navrhovatel vynaložil náležitou snahu na získání objektivních informací.

Smlouva o konzultaci byla uzavřena prostřednictvím prostředků komunikace na dálku a povinné informace podle § 53 odst. 4 a odst. 6 občanského zákoníku byly Navrhovateli poskytnuty za podmínek uvedených v § 53 odst. 7 téhož zákona, resp. nebyly poskytnuty s dostatečným předstihem, ale v tentýž den, kdy byla Smlouva o konzultaci uzavřena a v též okamžik, kdy bylo ze smlouvy plněno. Následkem pak byla skutečnost, že Navrhovatel nemohl podle § 53 odst. 8 písm. a) občanského zákoníku od smlouvy odstoupit. Klientská smlouva s uvedením výše požadovaného úvěru a obtížně srozumitelným obsahem, pak byla uzavřena společně se sdělením povinných informací a poskytnutím plnění ze Smlouvy o konzultaci. Finanční arbitr je toho názoru, že vzhledem k okolnostem nebyl dán Navrhovateli čas potřebný k tomu, aby mohl při uzavírání smluv postupovat s přiměřenou péčí, tedy zjistit objektivní informace. Navrhovatel se proto, i s ohledem na těsnou časovou souslednost, neměl možnost svému omylu vyhnout vlastní pečlivostí při seznání skutečností pro uskutečnění právního úkonu, které byly rozhodující.

Finanční arbitr tak s odkazem na předešlý odstavce i v tomto případě konstatuje, že s ohledem na způsob uzavření výše uvedených smluv a způsob plnění, byl omyl Navrhovatele omluvitelný.

10. K výrokům rozhodnutí

Finanční arbitr uzavírá, že dospěl k závěru, že Smlouva o konzultaci je neplatná podle § 49a občanského zákoníku. Plnění, které Navrhovatel Instituci na základě Smlouvy o konzultaci poskytl – finanční prostředky ve výši 6.500,- Kč, je tedy plněním z neplatného právního úkonu ve smyslu § 451 odst. 2 občanského zákoníku a Instituce je povinna podle odst. 1 téhož ustanovení toto plnění Navrhovateli vydat. Na základě výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto nálezu.

Finanční arbitr v řízení vyhovuje Navrhovateli, proto podle § 17a zákona o finančním arbitrovi ukládá Instituci sankci; v tomto případě finanční arbitr ukládá ve výroku II. tohoto rozhodnutí sankci v minimální výši stanovené tímto ustanovením, tedy v částce 15.000 Kč, neboť 10 % z částky 6.500,- Kč, kterou je Instituce podle nálezu povinna zaplatit Navrhovateli, minimální hranici nepřesahuje.

Protože se finančnímu arbitrovi nepodařilo přivést strany sporu ke smíru, rozhodl na základě všech výše uvedených skutečností ve věci tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

P o u ě n í :

Proti tomuto nálezu lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námitky se lze vzdát. Včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

V Praze dne 16. 12. 2013

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr